

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๒๓/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิของผู้ต้องขัง กรณีร้องเรียนว่า เรือนจำกลางระยองลิดรอนสิทธิในการเข้ารับบริการสาธารณสุขและสิทธิในการส่งจดหมายติดต่อกับบุคคลภายนอก

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง เรือนจำกลางระยอง

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๕๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องได้เข้าเยี่ยมญาติที่เรือนจำกลางระยองและได้พบกับนาย ก. (นามสมมติ) เพื่อนของผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและได้เล่าให้ผู้ร้องฟังว่านาย ก. ได้ส่งจดหมายหาญาติและส่งเรื่องร้องเรียนมายังสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายฉบับ แต่จดหมายไม่ถูกส่งออกจากเรือนจำ นอกจากนี้ นาย ก. จำเป็นต้องรับยาอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อลงชื่อขอพบแพทย์ของสถานพยาบาลเรือนจำตามวันเวลาที่แพทย์นัด มักถูกตัดสิทธิไม่ให้พบแพทย์โดยไม่ทราบสาเหตุ อีกทั้งผู้ต้องขังภายในเรือนจำได้รับอาหารและของใช้ไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง จึงขอให้ผู้ร้องนำข้อมูลข้างต้นมาร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือเรือนจำกลางระยอง

ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมเอกสารประกอบ ดังนี้

/๑) ข้อมูล ...

- ๑) ข้อมูลผู้ต้องขังเรือนจำกลางระยองของนาย ก.
- ๒) สำเนาประวัติการรักษาพยาบาลของนาย ก.
- ๓) สำเนาประวัติการส่งจดหมายติดต่อกับบุคคลภายนอกของนาย ก.
- ๔) ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและรายละเอียดในการจัดสรรอาหารและของใช้ให้กับผู้ต้องขังเรือนจำกลางระยอง

๒.๑.๒ บันทึกการให้ถ้อยคำของนาย ก. ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๓ บันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลเรือนจำกลางระยอง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๔ บันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางระยองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๕ บันทึกการให้ถ้อยคำของแพทย์และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลบ้านค่าย ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๗ พร้อมเอกสารประกอบ ดังนี้

- ๑) สำเนาประวัติการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการของนาย ก.
- ๒) สำเนาประวัติการรับยารักษาของนาย ก.
- ๓) สำเนาประวัติการรักษาพยาบาลของนาย ก. ที่โรงพยาบาลระยอง

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้เสียหาย

นาย ก. ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สรุปลงได้ ดังนี้

๑) นาย ก. ถูกศาลจังหวัดระยองพิพากษาจำคุกในคดีชิงทรัพย์ และถูกคุมขังที่ผู้ถูกร้องเมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม และทราบว่าตนเองติดเชื้อเอชไอวีโดยการตรวจที่ผู้ถูกร้อง

๒) เมื่อประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้นำตัว นาย ก. ไปกักตัวไว้ในสถานพยาบาล โดยอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำกลางระยอง หรือ อสรจ.^๑ ไม่ได้จ่ายยาต้านเชื้อเอชไอวีตามที่แพทย์สั่งให้กับนาย ก. เป็นประจำทุกวัน ทำให้ค่า CD4^๒ ของนาย ก.

/ลดต่ำลง ...

---

^๑อาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ หรือ อสรจ. คือ นักโทษเด็ดขาดชั้นดีที่ผ่านการคัดเลือกเข้าฝึกอบรมหลักสูตรการเป็นผู้ช่วยเหลือพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขจัดร่วมกับกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพยาบาลในเรือนจำ, สืบค้นจาก https://hss.moph.go.th/show_topic.php?id=3129, เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

^๒ ค่า CD4 (Cluster of Differentiation 4) หมายถึง ค่าเม็ดเลือดขาวหรือภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ในร่างกายของคนเราทุกคน, สืบค้นจาก <https://lovefoundation.or.th/cd4/>, เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

ลดต่ำลง และนาย ก. ไม่ได้รับของใช้ระหว่างที่อยู่ในสถานพยาบาล จึงได้เขียนจดหมายร้องเรียนถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๑ ฉบับ แต่จดหมายไม่ถูกส่งออก นาย ก. เชื่อว่าผู้ช่วยงานผู้ต้องขังฉีกจดหมายทิ้ง

๓) ตั้งแต่ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จนถึงปัจจุบัน สถานพยาบาลของผู้ถูกร้องได้จ่ายยาต้านเชื้อเอชไอวีให้ตามเวลา และปฏิบัติต่อ นาย ก. ดีขึ้น

๔) ตั้งแต่ถูกคุมขังจนกระทั่งปัจจุบัน นาย ก. ได้ของใช้จากผู้ถูกร้อง แต่ละชุดประกอบด้วย สบู่ ๑ ก้อน ยาสีฟัน ๑ หลอดใหญ่ แปรงสีฟัน ๑ อัน และยาสระผม ๑ ขวด โดยแจกให้เฉลี่ยเดือนละหนึ่งครั้ง ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการ จึงไม่ตั้งใจให้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องแล้ว เพราะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องคัดแยกและย้ายผู้ต้องขังกลุ่มเสี่ยง ๖๐๘^๓ มาดูแลเป็นพิเศษที่สถานพยาบาลแดน ๙ เพราะผู้ต้องขังกลุ่มนี้ต้องได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดจากสถานพยาบาล นอกจากนี้ต้องแยกและคัดกรองระหว่างคนที่อยู่ภายในเรือนจำแต่ละแดนและคนที่อยู่นอกเรือนจำ เพราะต้องรักษาระยะห่างเพื่อมิให้เกิดการระบาดของโรค แต่ไม่ได้มีการสื่อสารกับผู้ต้องขังกลุ่ม ๖๐๘ นอกจากนี้ อสรจ. ที่ทำหน้าที่นำจ่ายยาตามที่แพทย์สั่งบางคนป่วยเป็นโรค COVID-19 ด้วย ทำให้การนำจ่ายยาให้ผู้ต้องขังในช่วงดังกล่าวอาจไม่ตรงตามเวลา

๒) ผู้ต้องขังที่ประสงค์จะทำหนังสือร้องทุกข์ถึงศาล ร้องเรียนไปยังหน่วยงาน หรือทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ต้องเขียนคำร้องถึงหัวหน้าฝ่ายควบคุมแดนด้วยตนเอง หรือให้ผู้อื่นเขียนให้ก็ได้ และหัวหน้าฝ่ายควบคุมแดนจะส่งเรื่องไปที่ฝ่ายควบคุมกลางพร้อมประทับตรา แล้วจึงจะนำตัวผู้ต้องขังไปเขียนคำร้องทุกข์ที่สถานที่เขียนเรื่องราวร้องทุกข์ที่ผู้ถูกร้องจัดไว้ให้เฉพาะ โดยผู้ต้องขังต้องเขียนจดหมายต่อหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมกลาง เมื่อผู้ต้องขังเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจดูว่ามีข้อความที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นข้อความที่เขียนเป็นรหัสลับหรือไม่ ด้วยเหตุผลเรื่องความมั่นคงของเรือนจำ หากตรวจแล้วไม่ขัดต่อระเบียบ ก็จะส่งเรื่องของผู้ต้องขังออกไปตามความประสงค์

/๒.๒.๓ ข้อเท็จจริง ...

^๓ กลุ่มเสี่ยง ๖๐๘ คือ กลุ่มผู้มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป และผู้ที่มีโรคประจำตัว ๗ ชนิด คือ โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคอ้วน โรคมะเร็ง และโรคเบาหวาน, สืบค้นจาก <https://multimedia.anamai.moph.go.th/anamai-toons/covid-vaccine-4>, เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านค่าย
ในฐานะแพทย์ผู้ให้การรักษา นาย ก. ให้ข้อมูลสรุปว่า ก่อนที่จะทำการรักษาผู้ต้องขังภายในเรือนจำ แพทย์ประจำคลินิกที่ให้ยาต้านเชื้อเอชไอวีหรือ ARV: Antiretroviral ต้องซักประวัติผู้ต้องขัง แล้วบันทึก ข้อมูลประวัติการรักษาลงในเวชระเบียนก่อนจึงจะสั่งยาให้กับผู้ต้องขัง และจะนำส่งยาให้กับเรือนจำ ล่วงหน้าอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ก่อนครบกำหนดการรับประทานยาของผู้ต้องขัง โดยมี อสรจ. เป็นผู้นำจ่ายยา ให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งจากข้อมูลในบันทึกประวัติการรักษาของ นาย ก. มีบันทึกการได้รับยาต้านเชื้อเอชไอวี ครบถ้วน และไม่พบว่าค่า CD4 ของนาย ก. ต่ำกว่าเกณฑ์ ในทางตรงข้าม ค่า CD4 ของนาย ก. อยู่ในเกณฑ์ ที่ดีมาตลอด โดยเจ้าหน้าที่พยาบาลได้แจ้งข้อมูลค่า CD4 ให้นาย ก. ทราบด้วยแล้ว

การตรวจคัดกรองโรคภายในเรือนจำมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและจำกัด โรคติดต่อ ดำเนินการโดยความสมัครใจของผู้ต้องขัง มีพยาบาลวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการเข้าร่วมคัดกรองโรคด้วย เมื่อตรวจคัดกรองแล้วเสร็จ สถานพยาบาลเรือนจำจะแจ้งให้ผู้ต้องขังทราบเป็นการ ส่วนตัวทุกคน และระมัดระวังไม่ให้ข้อมูลรั่วไหลเพื่อไม่ให้มีการตีตราผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอชไอวี

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รวบรวมข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ ดังนี้

๑) ผู้ถูกร้องรับตัว นาย ก. เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีกำหนดโทษ จำคุกรวม ๑๖ ปี ๑๑ เดือน ๒๐ วัน จาก ๓ คดี^๔ โดยจะพ้นโทษภายในเดือนมกราคม ๒๕๗๖

๒) นาย ก. เริ่มรักษาอาการติดเชื้อเอชไอวีเมื่อปี ๒๕๖๐ โดยมีโรงพยาบาล บ้านค่ายซึ่งเป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายของผู้ถูกร้องเป็นผู้รักษา จากเอกสารเวชระเบียนของนาย ก. พบว่า โรงพยาบาลบ้านค่ายได้จ่ายยาต้านเชื้อเอชไอวีให้กับนาย ก. เป็นประจำทุกเดือน ตั้งแต่เริ่มรักษาจนถึง ปัจจุบัน นอกจากนี้ โรงพยาบาลบ้านค่ายยังได้ตรวจค่า CD4 ของนาย ก. เป็นประจำ จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่ามีค่า CD4 อยู่ที่ ๕๐๐ โดยประมาณ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน^๕

๓) นาย ก. ได้ส่งจดหมายรวม ๔ ฉบับ ตามสมุดบันทึกการส่งจดหมายออก นอกแดน

/๔) ผู้ถูกร้อง...

^๔ คดีที่ ๑ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ความผิดฐานบุกรุก และความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

คดีที่ ๒ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้ เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธ พ.ศ. ๒๔๙๐ และคดีลหุโทษ

คดีที่ ๓ ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

^๕ หากผู้ป่วยทานยาต้านเชื้อเอชไอวีทุกวันและตรงเวลา ค่า CD4 จะเริ่มคงที่อยู่ที่ระดับ ๕๐๐-๖๐๐ ตามแต่ สภาพทางร่างกายของแต่ละคน, สืบค้นจาก <https://lovefoundation.or.th/CD4>, เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

๔) ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจโดยเป็นค่าอาหารผู้ต้องขังและค่าสาธารณูปโภค ซึ่งจะต้องแจ้งความประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังกรมราชทัณฑ์ตามยอดใบแจ้งหนี้ และกรมราชทัณฑ์จะจัดสรรงบประมาณให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจ โดยถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ส่วนราชการรับดำเนินการชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งหนี้ ทั้งนี้ได้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

๕) ผู้ถูกร้องได้รับงบประมาณค่าอาหาร ๕๕.๗๒ บาทต่อวันต่อผู้ต้องขัง ๑ คน แต่ก็สามารถปรุงอาหารเลี้ยงผู้ต้องขังในปริมาณเกินกว่าที่กรมราชทัณฑ์กำหนด โดยคำนึงถึงความพอเพียงในการบริโภคและความเท่าเทียม

๖) ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับผู้ต้องขังจากกรมราชทัณฑ์ อาทิ สบู่ ผงซักฟอก แปรงสีฟัน ยาสีฟัน แชมพู ชัน รองเท้าฟองน้ำ ชุดชั้นใน ผ้าอนามัย ผ้าห่ม เครื่องแต่งกายผู้ต้องขังในแต่ละประเภท

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ นาย ก (ผู้เสียหาย) กรณีสิทธิในการเข้ารับบริการสาธารณสุขและสิทธิในการส่งจดหมายติดต่อกับบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๐ วรรค ๓^๖ กำหนดให้ระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักโทษกลับตัวและฟื้นฟูทางสังคม ประกอบกับตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) หรือข้อกำหนดเนลสันแมนเดลลา (The Nelson Mandela Rules) ข้อกำหนด ๒๔^๗ กำหนดว่า ระบบราชทัณฑ์ต้องให้บริการด้านการรักษาแก่ผู้ต้องขัง โดยผู้ต้องขังควรได้รับการรักษาพยาบาลตามมาตรฐาน

/เช่นเดียวกับ...

^๖ ข้อ ๑๐

๓. ระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักโทษกลับตัวและฟื้นฟูทางสังคมผู้กระทำความผิดที่เด็กและเยาวชนต้องได้รับการจำแนกออกจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และต้องได้รับการปฏิบัติให้เหมาะสมกับวัยและสถานะทางกฎหมาย

^๗ ข้อกำหนด ๒๔

๑. การให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขังเป็นความรับผิดชอบของรัฐ โดยผู้ต้องขังควรได้รับการรักษาพยาบาลตามมาตรฐานเช่นเดียวกับที่รัฐจัดให้กับประชาชนอื่น และจะต้องสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นโดยไม่คิดมูลค่าและไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งสถานภาพด้านกฎหมายของตน

๒. การจัดบริการรักษาพยาบาลควรอยู่ในลักษณะที่เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับงานด้านสาธารณสุขโดยทั่วไป และในลักษณะที่ประกันให้มีการรักษาและพยาบาลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการให้บริการด้านเอชไอวี วัณโรค และโรคติดต่ออื่น ๆ รวมทั้งภาวะที่ต้องพึ่งพาเสพติด

เช่นเดียวกับที่รัฐจัดให้กับประชาชนอื่น และต้องสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นโดยไม่คิดมูลค่าและไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งสถานภาพด้านกฎหมายของตน รวมถึงจัดให้มีการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการด้านเอชไอวีด้วย

๓.๒) จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกร้องได้ย้ายนาย ก. ไปยังแดน ๙ ซึ่งเป็นแดนสถานพยาบาลเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๖ เป็นเวลาประมาณ ๑๒ วัน เนื่องจากเป็นผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อ COVID-19 เพราะมีโรคประจำตัว (กลุ่ม ๖๐๘) จึงต้องกักตัวอยู่ในสถานพยาบาลและต้องได้รับการช่วยเหลือก่อนผู้อื่น สำหรับการจ่ายยาต้านเชื้อเอชไอวี แพทย์โรงพยาบาลบ้านค่ายจะให้การรักษา นาย ก. เป็นประจำ ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง และได้จัดเตรียมยารักษาโรคส่งให้กับสถานพยาบาลของผู้ถูกร้อง ซึ่งจะจัดให้ อสรจ. นำจ่ายยารักษาโรคให้กับนาย ก. แต่ช่วงเวลาที่นาย ก. อยู่ในสถานพยาบาลแดน ๙ อสรจ. หลายคนติดเชื้อ COVID-19 ทำให้ไม่สามารถเข้าไปจ่ายยาต้านเชื้อเอชไอวีให้แก่ นาย ก. ได้ตรงเวลาของทุกวัน เพราะต้องรักษาระยะห่างตามมาตรการป้องกัน โดยสถานพยาบาลของผู้ถูกร้องไม่ได้สื่อสารทำความเข้าใจให้นาย ก. ทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องย้ายไปสถานพยาบาลแดน ๙ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน นาย ก. ไม่ตั้งใจการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลและเจ้าหน้าที่อื่นของผู้ถูกร้องแล้ว เพราะหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยังผู้ถูกร้องเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๗ นาย ก. ได้รับการดูแลและรักษาพยาบาลอาการติดเชื้อเอชไอวีเป็นอย่างดี รวมถึงได้รับของใช้จากเรือนจำครบถ้วนเพียงพอ

๓.๓) ส่วนกรณีการส่งจดหมายออกนอกเรือนจำนั้น จากรายละเอียดตามสมุดควบคุมการส่งจดหมายของผู้ถูกร้อง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย ก. ได้รับอนุญาตให้ส่งจดหมายออกนอกแดนไปยังบุคคลภายนอกและหน่วยงานต่าง ๆ ทุกครั้งที่ร้องขอ

๓.๔) พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการของผู้ถูกร้องในประเด็นการให้ยาต้านเชื้อเอชไอวีแก่นาย ก. ไม่ตรงเวลานั้น เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้สื่อสารทำความเข้าใจกับนาย ก. อย่างเพียงพอ ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่ อสรจ. ที่ต้องนำไปให้นาย ก. ป่วยเป็น COVID-19 และผู้ถูกร้องมีมาตรการควบคุมโรคทำให้ไม่สามารถนำยาต้านเชื้อเอชไอวีไปให้กับนาย ก. ได้ตรงตามเวลา ซึ่งมีความคลาดเคลื่อนจากเวลาที่กำหนดอยู่บ้าง แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะการเจ็บป่วยของนาย ก. อีกทั้งการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ก็พบว่า นาย ก. ไม่ได้ถูกกีดกันไม่ให้ส่งจดหมายติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก นอกจากนี้ไม่ปรากฏว่าได้รับของใช้จำเป็นจากผู้ถูกร้องไม่เพียงพอ รวมถึงภายหลังจากผู้ถูกร้องได้รับทราบข้อร้องเรียนของนาย ก. ที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ถูกร้องได้แก้ไขปัญหาให้นาย ก. ตามควรแก่กรณีแล้ว ประกอบกับนาย ก. ไม่ตั้งใจที่จะให้ตรวจสอบในประเด็นอื่นใดอีก จึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๙ (๕) และ (๗) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง และข้อ ๑๗ (๔) ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑

/ที่บัญญัติ...

ที่บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสมแล้ว และผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบในชั้นนี้จึงเห็นควรยุติเรื่อง

๓.๕) อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้อง จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ จึงมีมติว่ากรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสมแล้ว และผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ จึงให้ยุติเรื่อง แต่ให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๑) ให้ผู้ถูกร้องฝึกอบรมด้านการรักษาพยาบาลและให้ความรู้เรื่องผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ต้องขังกลุ่ม ๖๐๘ ให้กับ อสรจ. เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะการให้ยาต้านเชื้อเอชไอวีที่จะต้องให้ตรงเวลาเป็นประจำทุกวัน พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับผู้ต้องขังทุกคนเพื่อไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอชไอวี

๔.๒) ให้ผู้ถูกร้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการในสถานการณณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ป่วยอื่นได้รับยาอย่างต่อเนื่องและตรงเวลาในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว เช่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในเรือนจำ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกสี

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ